

Diari portanveu de l'Esquerra Republicana de Catalunya a les comarques tarragonines

Conferència del senyor Lluís Companys

"La política i els partits a Catalunya i a Espanya"

Dissabte a la nit, a la sala d'actes de Foment Nacionalista Republicà, va tenir lloc l'anunciada conferència a càrrec del cap de la minoria catalana a les Constituents, senyor Lluís Companys, organitzada per la Joventut de Foment.

El local estava pleníssim de públic, que aplaudí el conferenciant en el transcurs i en acabar la seva interessantíssima dissertació.

Feu la presentació del senyor Companys, el diputat a la Generalitat, senyor Andreu, el qual elogià justament la seva personalitat política, recordà la seva actuació des del Govern Civil de Barcelona i remarcà la seva tasca al Parlament espanyol, en defensa de la llibertat de Catalunya, en la discussió de la Constitució, en les quals intervencions hi ha portat sempre els ideals que informen l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Acabà el senyor Andreu, dient que era un honor per Foment, l'hos tatjar una personalitat tan rellevant dins de la política de Catalunya.

LLUIS COMPANYS

Senyors: L'honor és per mi el trobar-me en aquesta casa, poguent complir un deure que diferents vegades havia promès i que afers de la vida política m'havien privat de complir. Jo sento que avui, per la fatiga de les meves intervencions en els esdeveniments polítics que s'han succeït i perquè em trobo en condicions migrades de salut, la meua oratòria no serà l'eloqüent que voldria, però jo procuraré parlar-vos amb paraules senzilles sense pretensions de cap classe, per orientar un xic la vostra consciència republicana i catalana en els moments de confusió política, d'extraordinària responsabilitat històrica en què ens trobem.

Ha estat títol de la conferència, "La política i els partits polítics a Catalunya i a Espanya", i és un títol que té un abast tan ample, que solament podré tractar-lo en alguns dels seus aspectes, en algunes de les seves perspectives.

Situació dels partits a Catalunya

i a Espanya?... Vosaltres sabreu com en venir la Dictadura de Primo de Rivera i la successiva postdictadura del general Berenguer, es desferen les velles organitzacions polítiques, organitzacions polítiques, que en realitat no eren polítiques en l'ample, en l'enlairat sentit de la paraula, sinó unes organitzacions nascudes i mantingudes pel caciquisme a través de llargs anys de dominació monàrquica; al mateix temps que la Dictadura, caigueren amb complaença de tot el país, els vells mollos de la política monàrquica que havien enfonsat les aspiracions avançades de la consciència pública. Aleshores, a Catalunya, no per la seva vitalitat eficient, sinó pel domini que la monarquia havia exercit en la seva vida pública, hi havia tres forces, tres partits polítics dominants, o, millor dit, dos partits polítics dominants i un altre nascut, que tothom creia que estava proper a dominar, i eren: la Lliga Regionalista, el Partit Radical i Acció Catalana i Republicana. En aquesta hora que la vida política era perseguida, les altres forces polítiques eren grups isolats que hi havia d'antics homes del Partit Republicà Català, que tenia grups en diverses comarques i Casals en varis pobles com Terrassa, Manresa, Caldes i altres; els elements de l'històric Partit Federal i la Joventut d'Estat Català, i sorgiren a l'impuls de la protesta, altres joves elements que adquiriren categoria i solvència com a revolucionaris, com els joves de "L'Opinió". En realitat, no hi havia un estament ample que recollís els anhels de la nostra terra; no podien ésser aquests, recollits per la Lliga, servidora dels governs de la monarquia i participant

de totes les seves grosses responsabilitats; no podien tampoc ésser recollits pel Partit Radical perquè li mancava l'aire catalanesc que la Dictadura havia avivat en l'ànima de tots els catalans; els homes d'Acció Catalana i Republicana tampoc podien recollir aquells sentiments perquè, separats de la Lliga, més que per consciència doctrinal, per una qüestió de temperament i procediment polític, no tenia l'emoció revolucionària del nostre poble. Li

mancava per tant un gran sentit: el sentit de la majoria que no tenia estament polític. Va ésser aleshores que va nèixer en el nostre pensament la idea d'acoblar, d'ajuntar els elements catalanistes republicans de la nostra terra. Portats del desig que no tingués la nostra conducta el caire més mínim d'ambició personalista, en els primers moments

vàrem creure que posats amb homes destacats d'Acció Catalana i Republicana podríem ajudar totes les forces revolucionàries, però amb tot i que a aquests homes els obríem les portes de la nostra casa, els acompanyàrem a la tribuna pública i col·laboràrem en els seus diaris, veiérem que el seu to no responia a la doctrina que ens feia sentir l'emoció revolucionària d'aquella hora, i com ens va ésser impossible, portats per la generositat, recollir els nostres anhels i conduir-los sota aquella senyera que tant estimem, en un fet real, vàrem començar a acoblar les forces dispersades. Així va nèixer la conferència d'esquerres; la conferència fou iniciada per la persona humil que ara fa ús de la paraula, posant-se amb immediat contacte amb els elements del Partit Republicà Català.

La Dictadura havia fet avivar més encara els sentiments catala-

nistes, els havia donat més viva emoció republicana i revolucionària, i ara els elements republicans ens donaven una emoció catalanista més viva i més fonda. Per tant, amb perfecta visió de les necessitats d'aquells moments, jo vaig reunir els joves més destacats del Partit Republicà Català, que havien tingut per cabdill la figura gloriosa, una de les més glorioses, la de Layret, al qual vull retre homenatge en aquests moments; els vaig reunir, deia, a l'objecte d'organitzar una força i fer un partit polític que fos fonament catalanista i rabiosament republicà i revolucionari. Ben aviat ens vam posar amb contacte amb amics de "L'Opinió", el contacte ja existia, junts formàvem part dels mítings revolucionaris, però com cosa separada. Vàrem, per tant, parlar de la conveniència d'estructurar les forces que mútuament ens seguien, i organitzar la conferència d'esquerres. Posat ja d'abans amb contacte amb els elements d'Estat Català, amb l'Aiguader, aquests també s'hi adheriren, i, ademés, teníem per damunt de tots, la figura gloriosa i romàntica de Francesc Macià, que despertava arreu l'entusiasme, i era seguida per tots els que tenien la consciència de bons catalans.

Vàrem fer la Conferència d'Esquerres i quedà constituïda, en una jornada històrica, l'Esquerra Republicana de Catalunya. Aquell dia en què aquest partit quedava constituït, molts dels seus elements dirigents com Gassol, Aiguader, com jo, no hi poguérem assistir, perquè estàvem perseguïts, però aquell dia començava a nèixer la història política més eficient de la nostra terra, i a poc, quan gairebé s'acabava de constituir l'Esquerra Republicana de Catalunya, varen venir unes eleccions municipals. Davant d'aquelles eleccions municipals, nosaltres en la responsabilitat d'aquells moments, oferírem un pacte, no d'igual a igual, sinó en les condicions que volguessin els elements d'Acció Catalana i Republicana, i aquest oferiment nostre es rebutjà,

(Segueix a la pàgina 5)